

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ



**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ**



***ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Міжнародної науково-практичної
онлайн-конференції***

***«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ:
ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО»***

09-10 листопада 2023 року



**м. Запоріжжя
2023**

Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» зареєстрована Державною науковою установою «Український Інститут науково-технічної експертизи та інформації» МОН України (Посвідчення № 337 від 04 липня 2023 року).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Колесник Юрій Михайлович – голова оргкомітету, ректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Туманський Валерій Олексійович – співголова, проректор з наукової роботи Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Авраменко Микола Олександрович – співголова, перший проректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат фармацевтичних наук, доцент.

Моргунова Світлана Андріївна – співголова, проректор з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат біологічних наук, доцент.

Разгіна Жанна Михайлівна – секретар, декан І міжнародного факультету Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовної підготовки.

Васецька Лариса Іванівна – керівник Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Гейченко Катерина Іванівна – завідувач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Гриценко Ольга Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Литвиненко Ніна Павлівна – завідувач кафедри мовної підготовки Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, доктор філологічних наук, професор.

Соловійова Ольга Володимирівна – кандидат державного управління, доцент Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Дмитрієв Вадим Сергійович – керівник Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Реутська Яна Анатоліївна – провідний фахівець Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Пишинограєв Юрій Миколайович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри медичної та фармацевтичної інформатики і новітніх технологій Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Притула Віктор Анатольович – керівник Центру комп'ютерних технологій.

А 43

Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. – Запоріжжя, ЗДМФУ, 2023. – 122 с.

<https://doi.org/10.6084/m9.figshare.24599550>

Збірник містить матеріали учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» з проблем впровадження сучасних новітніх технологій в навчальний процес під час підготовки здобувачів вищої освіти України та Європи. Особливої уваги заслуговують доповіді щодо нових методів, засобів і форм у викладанні української мови як іноземної в медичних вишах, її популяризації та «чистоти».

Матеріали збірника стануть у нагоді освітянам-предметникам.

За зміст і достовірність матеріалу відповідальність несуть автори тез.

позначення як предмети побуту, наприклад, вишиванка не може бути окресленою суто як «традиційна вишита сорочка», оскільки зачіпає значно ширші контексти пов'язані з національною ідентичністю, сімейними традиціями, обереговими ритуальними традиціями. Тому засвоєння таких понять має відбуватися з більш поширеними культурологічними поясненнями і апеляцією до творів мистецтва, до ширшого каталогу візуальності.

Досить значний масив культурем міститься у фразеології, що якраз активізує внутрішню форму слова (за О. Потебнею) і завжди апелює до непрямого метафоричного розуміння словесного повідомлення (прямий переклад не має сенсу). Це більш складний варіант культурем, оскільки має занурити в повноцінний мовний контекст, оскільки може має спрямовувати до традиційних форм фразеології (пекти раків, сісти на сливи), який може бути досить успішно засвоєний через пошук еквівалентів у рідній мові чи мові-посереднику (англійська), або до культурної пам'яті – цитат з літератури, кіно, пісень, анекдотів, реклами (працювати, працювати і в праці сконати; то шкварчала ваша папіроска; а Галя ваша балувана; взула і забула), або до історико-політичної ситуації (ці руки нічого не крали, іти слідом за російським кораблем, відправитися на концерт Кобзона), що методично потребує не лише пояснень сенсу, але й окреслення контекстів, спроб спрямувати здобувача до розуміння приблизних колективно-емоційних шляхів закріплення (консервації) в мові. Зрозуміло, що не всі носії мови в цих ситуаціях мовної взаємодії з використанням культурем є свідомими первинних сенсів, проте включення до лінгвокультурного простору дає змогу інтуїтивно здійснити оцінку семантики і отримати повідомлення.

Таким чином, засвоєння культурних контекстів для безеквівалентних у рідній культурі здобувача-іноземця культурем українського лінгвопростору передбачає через вивчення лексики постійну акцентуацію на специфічних для культури сенсів предметів та явищ. Важливим методичним засобом опанування культурем можуть стати мультимедійні словники із їх візуальним супроводом, уривками з творів літератури чи кіно, що полегшить налагодити містки мовної взаємодії між культурами.

ЧИСТОТА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ – ЗАПОРУКА ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ НАЦІЇ

Катерина Гейченко

*кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри мовної підготовки Запорізького державного
медико-фармацевтичного університету*

Вступ. Мова будь-якого народу – це його історична пам'ять, втілена в мовленнєвій творчості. Національна духовна культура назавжди відкарбувалася у мові народу, а рідна мова є однією з найхарактерніших ознак певної нації, її душа. Через неї самотньо виявляється етнопсихологія, національний характер, тип мислення, етноспецифіка художньої творчості, а також духовна ментальність нації.

Для нашої країни актуальною сьогодні є ідея екологізації української мови як державної, тому що високий рівень мовленнєвої культури – головний показник благополучного стану суспільства, так як мова є універсальним та унікальним інструментом виховання особистості, формування ідеології та повноцінного розвитку людини. Саме тому культура мови може і повинна бути осмислена в екологічному аспекті.

Мета нашого дослідження – визначити та розглянути фактори, які сприяють зниженню мовленнєвої культури українців, та окреслити можливі шляхи *екологізації* української мови.

Основна частина. Українська мова, як і будь-яка інша, стикається з різними проблемами чистоти та правильності використання.

Звісно, мова – живий субстрат. Нормально і логічно, що кожне покоління вносить свої корективи у мову, щось нове, актуальне для тієї конкретної епохи, але сьогодні більшість науковців стверджує, що українська мова забруднена та збіднюється через появу твіт-

стилістики, необґрунтованих іншомовних запозичень, стрімкого мутування граматичних норм, вульгаризації мови, занадто швидкої інтеграції розмовного стилю у стиль літературний, різного роду аргю, особливо сучасної мови інтернет-спілкування, яка в пріоритеті у молоді. Тому питання екологізації української мови є актуальним.

Аналіз поточного стану використання української мови, визначення основних проблем та викликів, пов'язаних з чистотою мови, допомагає виокремити та зрозуміти ключові аспекти, які впливають на якість і правильність використання мови. Основні проблеми та виклики, що стосуються чистоти мови:

1. Двомовність.

Сучасна українська мова разом із народом України пройшла довгий, часом тернистий шлях у своєму розвитку. Ще декілька десятиліть років тому, на початку 90-х, можна було чути від людини, що вона українка, але рідна мова – російська. Цілі регіони нашої країни були російськомовними. Так історично склалося. Але сьогодні ми спостерігаємо дуже цікаве явище: молодь і старше поліття принципово почали розмовляти українською. Це через патріотичні погляди, через бажання розірвати всі стосунки з агресором, який приніс в Україну війну.

Але факт залишається фактом: по-перше, багато громадян володіють двома мовами – українською та російською, що створює нестабільність та конфлікти в мовному середовищі; по-друге, саме двомовність є причиною виникнення **сленгу і суржикового мовлення** (*здати іспит, приймати участь, учбовий заклад, крупна аптека, любий предмет*).

Прикладом суржику або кальки може бути і дослівний переклад, особливо стійких висловів (*в кінці кінців, а правильно кінець кінцем або у решті - решт, нарешті; холостяк, а правильно парубок; по четвергам, а треба по четвергах; студентський білет, приймати міри, дзвонити другу*).

Суржик як явище унікальне, це побутова мова, в якій штучно поєднуються елементи двох або декількох мов без дотримання якихось літературних норм, а в результаті виходить пекельна мішанка.

У нас суржик частіше з російсько - українсько - англійських слів (*ізі, прикид, на хаузі, туса, фейс, дискач, шарити, принімає, получає, спортився, кидатися у вічі, до сих пір, безперервно*).

Марко Назаренко знайшов таке фантазмагоричне суржикове слово «відвратітельно». Про суржик краще, мабуть, і не скажеш.

2. Запозичення іншомовних слів.

Сьогодні іноземна лексика витісняє українські слова, і перш за все там, де цілком можна обійтися і без неї. Запозичені слова з інших мов, особливо з англійської, можуть впливати і на лексикон, і на структуру нашої барвистої мови. Саме заміна великої кількості українських слів іншомовними призводить до суттєвого порушення мовного коду нації, до втрати унікальності української мови, яка перетворюється на суржиковий покруч (*тимбілдинг – гуртування, тьютор – наставник, селфі – самознімка, портофоліо – наробок, хайп – галас, фідбек – зворотній зв'язок, відгук; раціонально – доцільно, на фоні – на тлі, аномалія – відхилення, дефект – вада, еквівалент – відповідник, консенсус – згода, адаптувати – пристосовувати, аплодисменти – оплески, тотальний – всеосяжний*).

Масове запозичення іншомовних слів і фраз порушує чистоту нашої мови, її автентичність.

3. Мова медіа та Інтернету.

Звісно, що вплив мас-медіа та інтернету на використання мови може бути як позитивним, так і негативним, залежно від якості мовного виразу. В інтернеті часто використовуються аббревіатури, скорочення, нестандартна лексика, яка характерна для певних груп або підкультур, що, безумовно, може бути спричиненою втратою чистоти мови та розумінням іншими користувачами.

4. Діалекти та регіональні особливості.

Цілком справедливо, що на території України є мовні відмінності. Це обумовлено

взаємодією з місцевими мовами (діалектами) та культурами. Але зведення територіальних мовних особливостей у статус норми призведе до певних непорозумінь і забруднення мови. Тому завдання філолога-україніста в тому, щоб не абсолютизувати регіональні та діалектні риси, а навчати правильної нормованої української мови, боротися з мовленнєвими помилками та безграмотністю.

Висновки. Недоліки у використанні мови, її забрудненість можуть мати різноманітні наслідки, що впливають і на різні сфери нашого життя. Недбале ставлення до мови може призвести до втрати мовних цінностей, таких як граматична чистота, багатство словника та точність виразу, що сприяє порушенню комунікації, погіршенню якості освіти, підвищенню рівня аналіфбетизму і втраті національної самобутності.

Ці наслідки підкреслюють важливість дотримання норм та правил використання мови та мовної грамотності для збереження культурних, соціальних та освітніх цінностей у суспільстві. Розв'язання вказаних проблем вимагає зусиль як з боку освітньої системи, так і з боку громадян. Важливо підтримувати й пропагувати використання коректної української мови, вдосконалювати систему мовної освіти та сприяти розвитку мови як національного скарбу.

Література

1. Ніна Станкевич Чистота мови і мовлення: сучасні параметри // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Львів, 2020. Вип. 72. с 234-240
2. Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне «Я». Київ: Видавничий центр «Академія», 2001. 240 с.

СУЧАСНІ ВИМОГИ ТА ТЕХНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗМІЩЕННЯ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Світлана Гнатенко

старший викладач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Прогресивні світові технології зумовлюють нагальну необхідність вироблення сучасних методичних підходів у системі навчання студентської молоді. Використання новітніх Інтернет-ресурсів дає можливість урізноманітнити навчальний процес, посилити інтерес до виучуваного матеріалу, активізувати пізнавальну діяльність студентів [2, с.144].

Виклики, що постали перед освітянською спільнотою вимагають більш уважного і відповідального ставлення щодо підготовки навчально-методичної продукції. Вона, перш за все, має бути доступною для сприйняття. Нерозуміння поданої інформації породжує в студента негативні емоції, що блокують мислення, бажання вчитись, а це уповільнює його інтелектуальний ріст, гальмує розвиток творчих здібностей.

Доступність змісту навчальної літератури забезпечується за рахунок трьох чинників:

- використання досконалої літературної мови;
- якість ілюстративного матеріалу;
- систематизований виклад структурованого навчального матеріалу [4, с.8].

Інтернет-контент є необхідною складовою сучасної онлайн-освіти студентів-іноземних громадян ЗДМФУ з дисципліни «Українська мова як іноземна». Він робить матеріали не стандартними, сучасними, цікавими та різноманітними.

Так, основи використання ілюстрацій у структурі підручника описали у своїх працях Ю.Антал, В.Горпинюк, Б.Карлаварис, І Нілова., Т.Проданович, Р.Радованович; наукові розвідки, присвячені питанням визначення найбільш ефективного використання інтернет-ресурсів у навчанні української мови іноземними студентами присвятили О. Вдовіна, І. Кочан, Т. Скорбач, Л. Роман та ін..

Підручники (посібники, практикуми тощо) були і залишаються найголовнішим

ЗМІСТ

<i>Інна Абрамова. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ НАУКОВОМУ СТИЛЮ МОВЛЕННЯ БОЛГАРСЬКИХ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ</i>	3
<i>Тетяна Алексєнко. СТОРІТЕЛІНГ У НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ</i>	4
<i>Inna Aponenko, Kateryna Shubkina. FOREIGN STUDENTS' MOTIVATION TO STUDY LATIN MEDICAL TERMINOLOGY</i>	5
<i>Вікторія Блідченко-Найко, Тетяна Лозова. ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	7
<i>Лариса Богиня. ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ</i>	8
<i>Людмила Богуславська, Лілія Сенік. ПРОБЛЕМИ АУДІЮВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННЮ</i>	10
<i>Галина Булаткіна. НАВЧАННЯ ВИДІВ МОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРАХ СПІЛКУВАННЯ</i>	12
<i>Лариса Васецька. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СПІЛКУВАННЯ НЕРІДНОЮ МОВОЮ ІНОЗЕМЦІВ НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ</i>	13
<i>Галина Волкова. НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	15
<i>Юрій Ганошенко. КУЛЬТУРЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ЛІНГВОПРОСТОРУ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСОБИ ЇХ ОПАНУВАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ ЗДОБУВАЧАМИ</i>	16
<i>Катерина Гейченко. ЧИСТОТА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ – ЗАПОРУКА ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ НАЦІЇ</i>	17
<i>Світлана Гнатенко. СУЧАСНІ ВИМОГИ ТА ТЕХНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗМІЩЕННЯ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ</i>	19
<i>Олена Гордієнко. НАВЧАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ СЛОВНИК, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ</i>	21
<i>Євгенія Дмитерко. ПСИХОЛОГІЧНІ, СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТА МЕДИЧНОГО ЗВО</i>	24
<i>Ірина Зозуля. ЕЛЕКТРОННІ ПОСІБНИКИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ</i>	25
<i>Ірина Іваненко. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН ЗАСТОСУНКІВ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ</i>	27